

Utval for barnehage, skule og idrett

23.04.2024

Mobbeombodet i Vestland

Mobbeombodet i Vestland

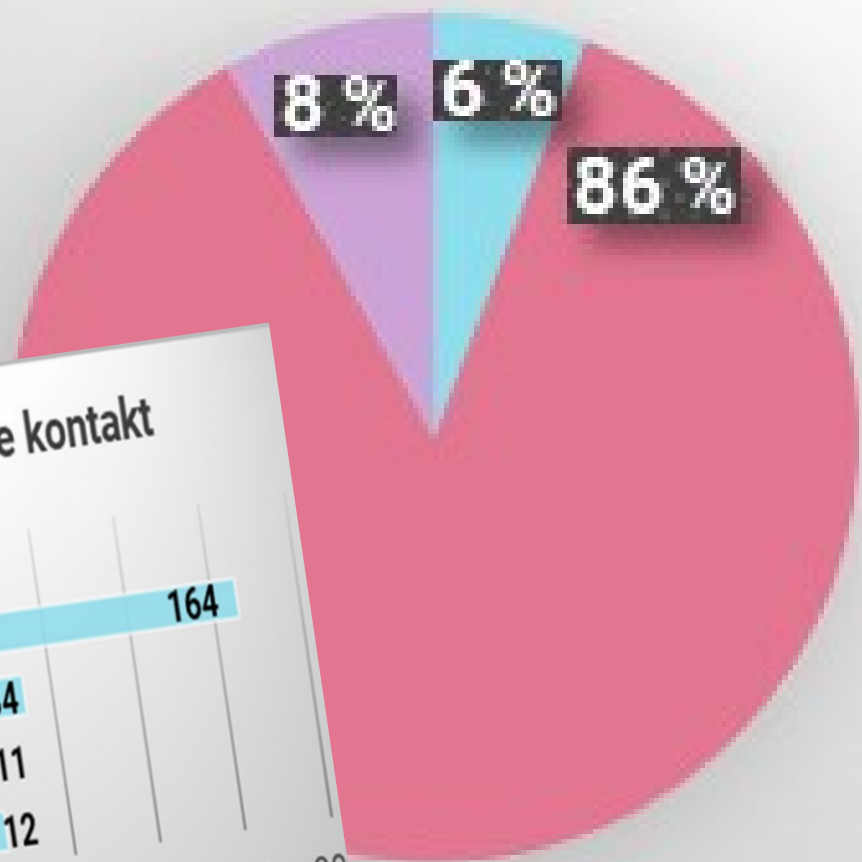

- Lågterskeltilbod for barn i barnehage og elevar i grunnskulen i Vestland
- Skal bidra til at barn og unge får oppfylt rettane sine
- Ca. 110 000 barnehagebarn og elevar
- Mottar rundt 200 førespurnadar årleg
- Samarbeider tett med elev- og lærlingombodet, og er i faglege nettverk med andre mobbeombod/elo-ombod i landet.
- Mobbeombodet rapporterer til fylkestinget i Vestland

Mobbeombodet i Vestland sitt arbeid i 2019 – 2023

Periode	Tal førespurnader
2019 - 2020	180
2020 - 2021	201
2021 - 2022	203
2022-2023	223

Førespurnader 2022 - 2023

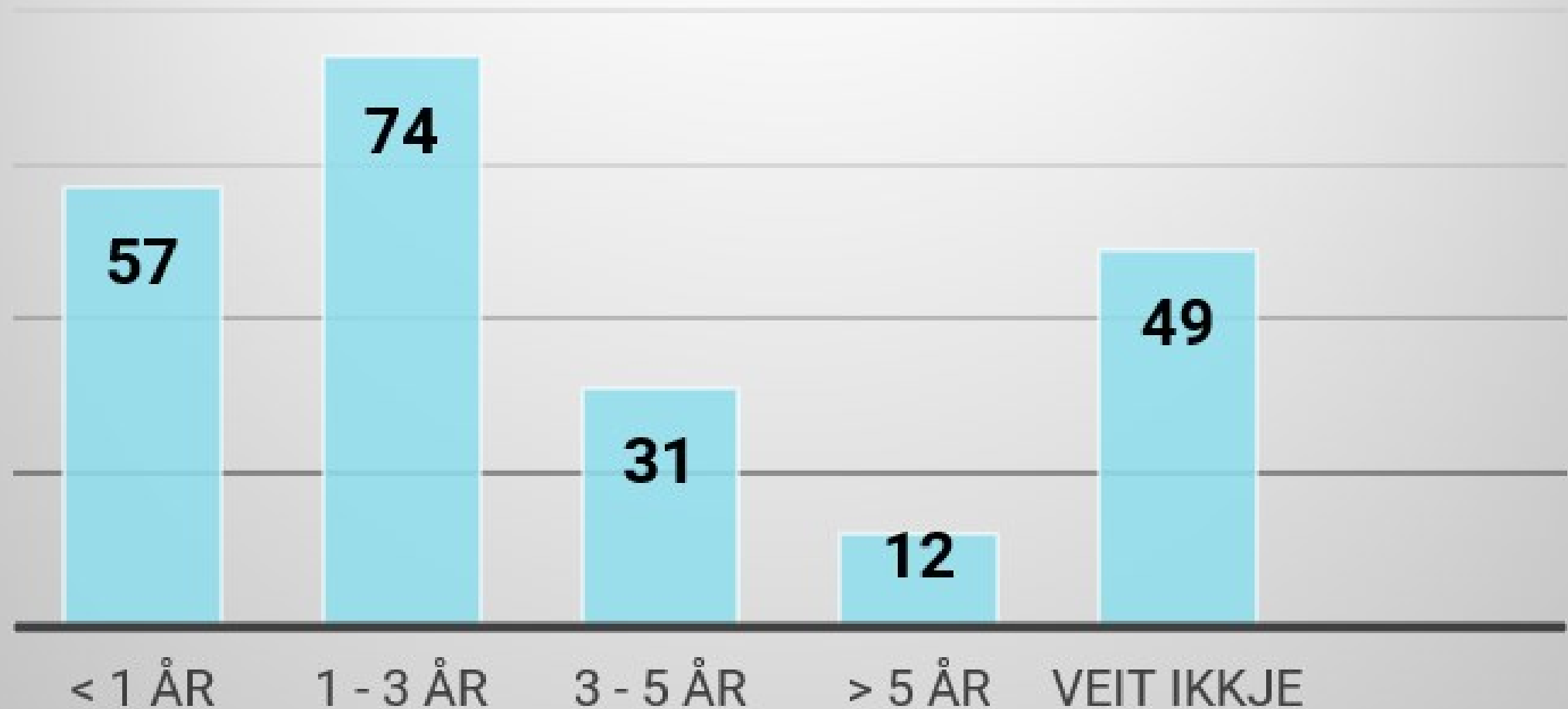

- Gjeld barn i bamehage
- Gjeld elever i grunnskule
- Gjeld barn på andre arena

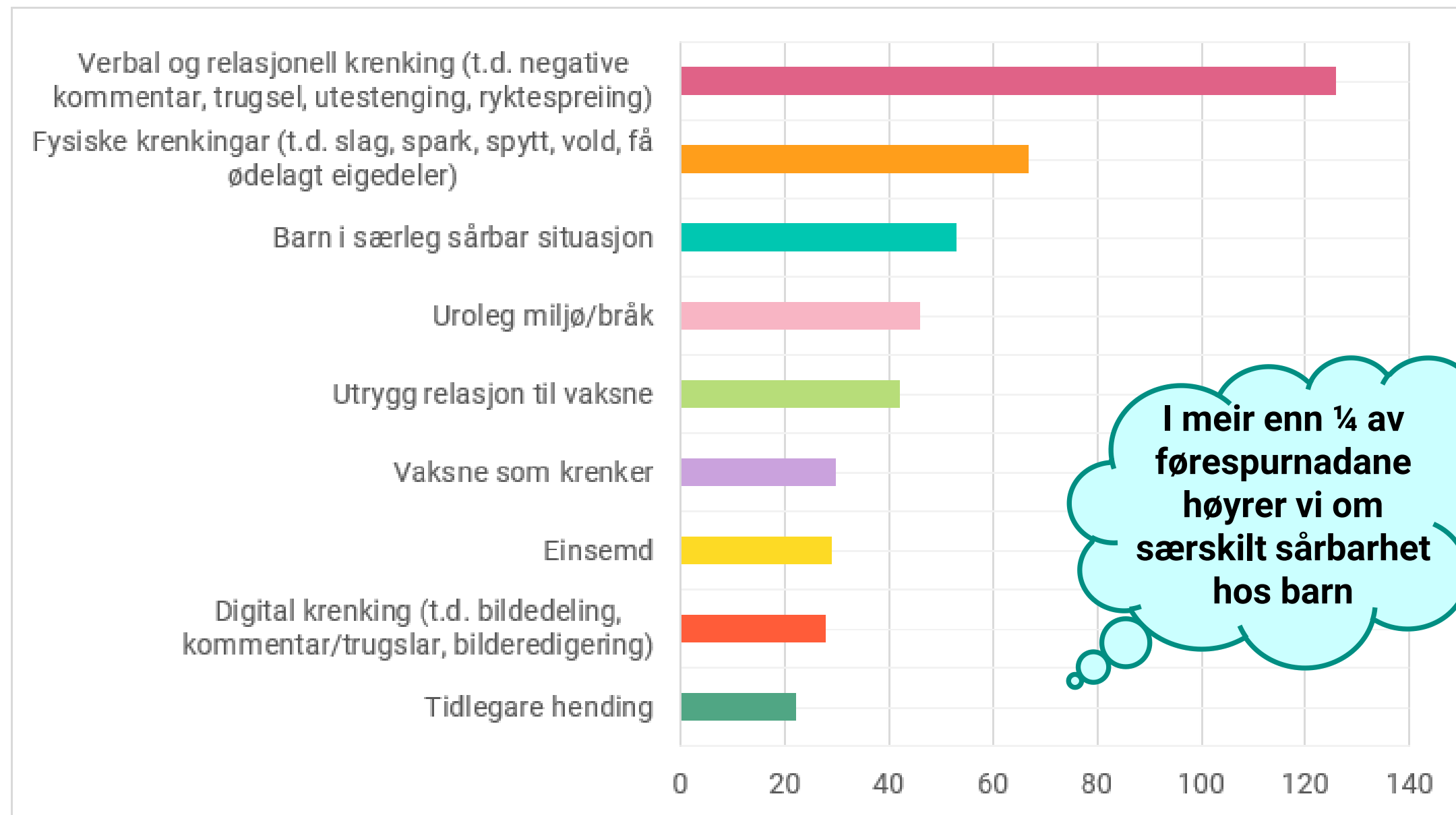
Desse har teke kontakt

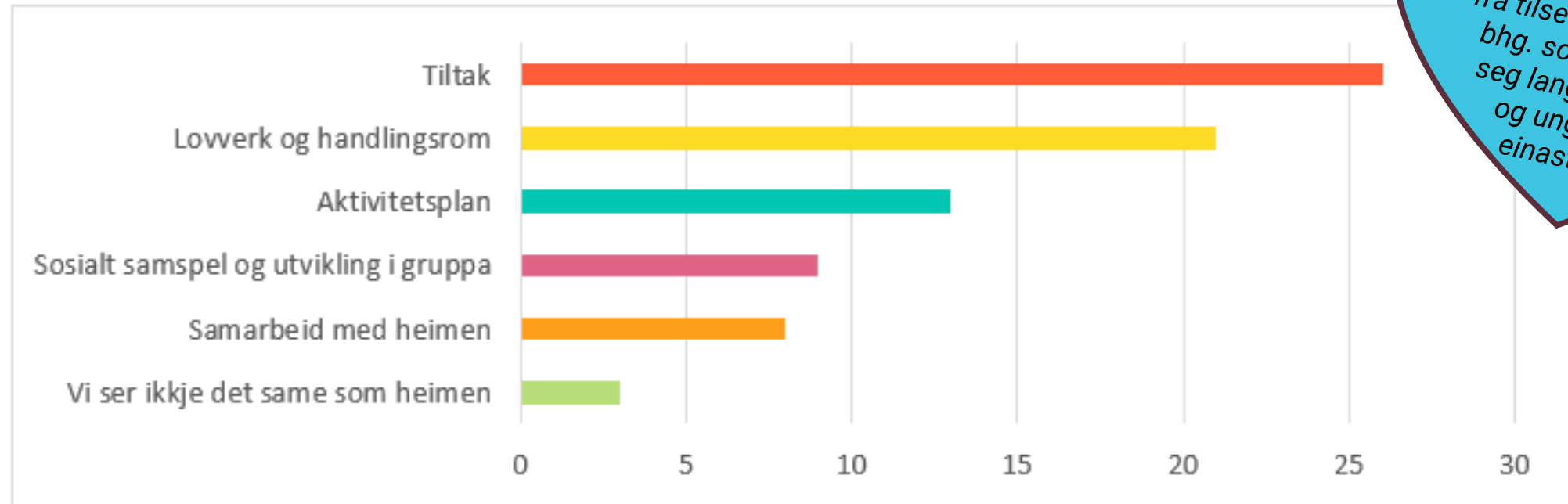
Varighet for barnet/eleven

Når heimen tar kontakt fortel dei om kva barnet/eleven opplever

Når tilsette ber om råd

Vi møter og høyrer frå tilsette i skule og bhg. som strekker seg langt for barn og unge- kvar einaste dag

Tilsette som tar kontakt med oss er ei variert gruppe: pedagogisk leiar, styrar, lærar, avdelingsleiar, rektor, sosialrådgjevar, rådgjevar hos PPT, helsesjukepleiar og barnehage- og skuleeigar. Vi drøfter og gir råd i varierte problemstillingar og tema. *Lovverk og handlingsrom* og *tiltak* er dei kategoriane flest tilsette er interesserte i å lufter med oss. Vi ser òg tilsette som er usikre på korleis dei skal gå fram når dei får kjennskap til kollegaer som har ei krenkande åtferd.

Kapittel 9 A. Elevane sitt skolemiljø

0 Kapitlet føyd til med lov [20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med lov [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. res. 9 juni 2017 nr. 711, heile kap endra).

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av [§§ 9 A-10](#) og [9 A-11](#).

0 Føyd til med lov [20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med lov [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)).

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

0 Føyd til med lov [20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med lov [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)).

§ 9 A-3. Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane.

Følgje med

Gripe inn

Varsle

Undersøke

Tiltak

Dokumentere

Kapittel VIII Psykososialt barnehagemiljø

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle saker som gjelder barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme et trygt og godt barnehagemiljø.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeier eller kommunestyret om mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så snart som mulig sikre at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- hvilke problemer tiltakene skal løse
- hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som skal gjennomføre tiltakene
- når tiltakene skal evalueres.

§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte. Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Få saker...men: «Det starta i barnehagen...»
Nytt lovverk
Mindre rettleiing og støtte til implementering samanlikna med § 9-A
Ingen informasjonsplikt til føresette
=
Mørketal?

Rapport
Udir.no,
mars 2024
(kjelder)

Kva snakkar vi om når vi snakkar om mobbing og utrygge leike- og læringsmiljø?

- Mobbehandlingar: Meir enn uønskt åtferd i seg sjølv
- Sjå åtferd i samanheng med omgjevnadane til barnet
- Sosiale prosessar på avvege
- Mobbing skjer i ein kontekst, og kan handle om kultur og relasjonar
- Vi opplever ting ulikt, og må få hjelp der vi er

Mobbing er 1) bevisste negative handlinger fra en eller flere personer som 2) har en tendens til å gjenta seg og som 3) retter seg mot en person som har vanskelig for å forsvare seg (ubalanse i makt).

(Olweus, 1993)

Mobbing er handlinger fra barn og/eller voksne som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i samfunnet og mulighet for medvirkning (Lund m.fl, 2017)

Behovet for
å høyre til

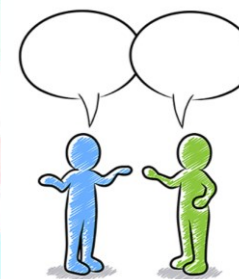
... kan få oss til å gjere mye
for å kjenne på fellesskapet.
(også ting vi kanskje veit er
galt).

Frykt for å stå
utanfor

...kan også få oss
til å ty til ekstreme
handlingar for å bli
sett eller høyrd.

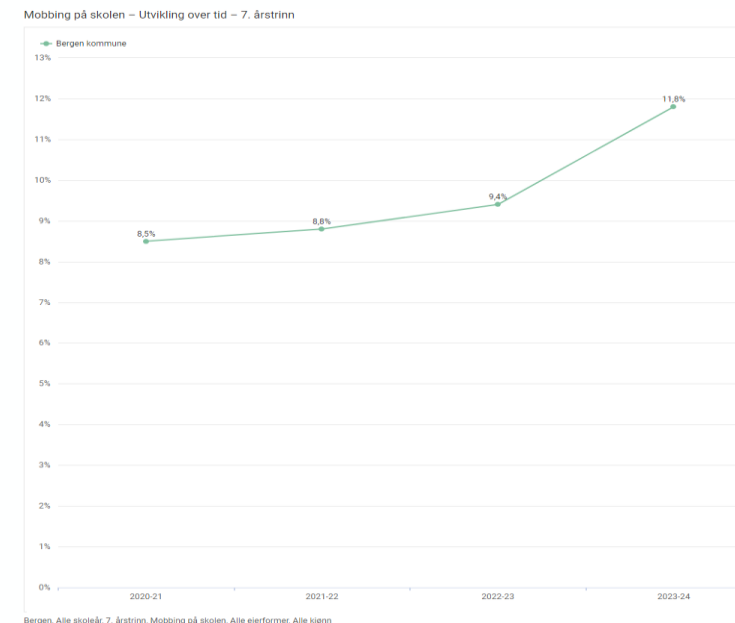

Korleis
skape
«det
gyldige vi-
et»?

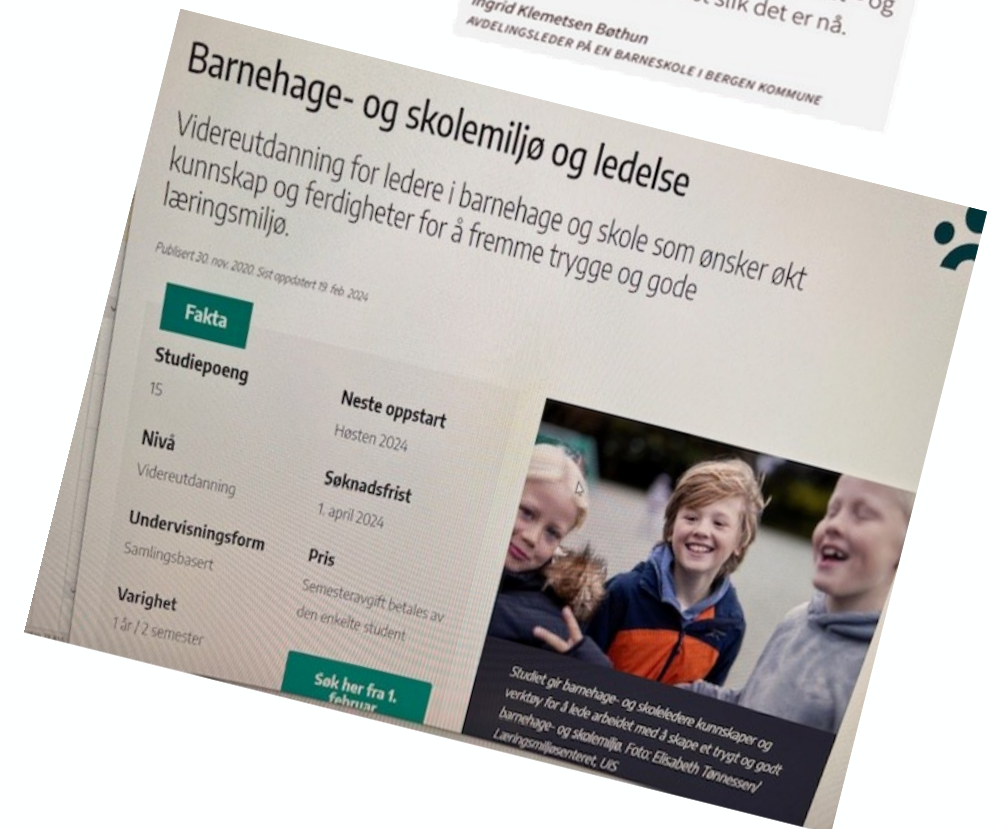
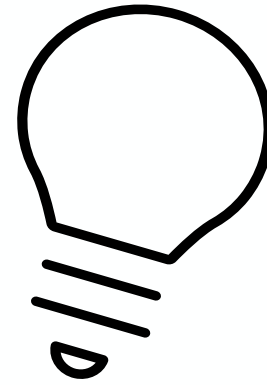
Bergen kommune (2023-24)

- 42 førespurnader frå grunnskule. To frå barnehage. (aug.23-april 24)
- Fleire elevar opplever brot på fleire rettar samstundes
- Ein snitche-ukultur som brer om seg, også på barnetrinnet
- «Strekk i laget» (mellom skular, innad i skulen)
- Manglande kunnskap om førebygging og handtering->
Skuleleiarar og andre tilsette treng kunnskap om korleis mobbing oppstår, korleis det kan sjå ut, korleis handtere, korleis følgje opp etter mobbing. Kapasitet til å arbeide systematisk
- Manglande kunnskap om, og ressursar til, å tilrettelegge for sårbare elevar. «Vente og sjå»-handling kostar dyrt (ufrivillig skulefråvær)
- Fokus på auka bemanning og ulike yrkesgrupper i skulen er positivt, men kan ikkje erstatte god kunnskap- og kapasitet i leiinga
- Er skular i Bergen kommune bygd/rusta for fleksibiliteten som kan vere nødvendig for å løyse komplekse skulemiljøsaker? (Skulebygg, romløysningar og plass + bemanning)

Kva veit vi at verkar?

- Systematisk arbeid (skuleeigar- og leiar som vurderer eigen kultur, har rutiner for kartlegging og risikovurdering, og inviterer barn og foreldre til medverknad)
- Kunnskap om førebygging og handtering av utrygge miljø i alle ledd i skulesystemet (Kva betyr eigentleg nulltoleranse?)
- At alle tilsette er kjende med elevane sine rettar og plikter
- Nok tilsette og ressursar til å utvikle kompetanse
- God forvaltningsskikk
- BKL/SKYFRITT- gjer ein strålande jobb!
- Politikarar som er nysgjerrige, lærevillige, og som følgjer opp.

	Type 1- skular (mislukkast)	Type 2-skular (lukkast)
Indikasjonsfasen Varslarar: Skulen sin respons:	dei fornærma unnvikande	variert gruppe ivaretakande
Dokumentasjon Undersøking: Intervensjonens grunnlag:	ad hoc tilståing	systematisk dokumentasjon
Intervensjon Pådrivarar: Mobbeutsette: Føresette:	forhandling & mekling forhandling & mekling forhandling & mekling	krav støtte samarbeid
Etterspel	konflikt stigmatisering	samarbeid rehabilitering
Generelle trekk Mobbedefinisjon: Prosess:	lokal sirkulær	etablert lineær

Kommentar: Tabellen viser, kort fortalt, at skular som l... i handtering av skulemiljøssaker arbeider systematisk, i alle ledd av aktivitetsplikta; Ein er ikkje alltid avhengig av at foreldre/barn melder frå om mobbing, ein fanger opp sjølv og har dermed eit betre utgangspunkt. Alle på skulen har ei felles forståing av korleis mobbing og utrygge miljø ser ut, og korleis ein griper inn. Tilstrekkeleg bemanning og grunnlagsbasert, systematisk arbeid er sentralt for å lukkast.

(fritt etter Roland m.fl,2018, s.162-168)

Mobbing er
borna sitt
problem, men
vårt ansvar

Takk for merksemda!

Hildegunn Hodneland
Mobbeombodet i Vestland

Årsmelding 2022-23
Mobbeombodet i Vestland

Kjelder

- Bøthun, I K: *Det er krise i Skole-Norge*, Utdanningsnytt, april 2024
- Eriksen, I.M. & Lyng, S.T, 2018: *Elevenes psykososiale miljø – gode strategier, harde nøtter og blinde flekker i skolemiljøarbeid*
- Hansen, Helle Rabøl Hansen, 2018: *Mobning*
- Kofoed, J. & Søndergaard, D.M, 2019: *Mobning – sociale prosesser på afveje*
- [Rapport evaluering av barnehageloven kapittel VIII \(udir.no\)](#)
- Støen, Fandrem, Roland; *Stemmer i mobbesaker (2018)*
- Årsmelding Mobbeombodet i Vestland, 2022-23:
<https://www.vestlandfylke.no/globalassets/utdanning-og-karriere/hjelp/mobbeombud/arasmelding-mobbeombodet-i-vestland-2022-2023.pdf>
- Bilete/illustrasjonar: <https://pixabay.com/no/>